Ч. 79. Чернівцї, недїля дня 6 (18.) цьвітня 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин.
Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зр.

З учительскої практики.

В обходженю з селянами і в самій школї учителї набирають богато досьвіду. Особливо старші знаменито знають так школярів як і їх батьків-селян. Варто, щоб они тим досьвідом дїлили ся з молодшими товаришами і з тими людьми, що працюють для народу а єго не знають.

Звичайна річ, яблоко від яблїнки далеко не впаде; яке дерево, такий клин який батько, такий син. Коли учитель хоче справдї мати добру школу, то повинен виробити собі вплив і на родини селяньскі, щоби ті дома не відовчили дїтий того, що учитель в школї навчив. Дїтвора, яку дістають наші учителї до школи, не найлїпша. Селяни не дбають про виховане своїх дїтий — і учитель має гірку годину з ними. А тому зарадити інакше не можна, як лише впливом на селяньскі родини. Наші старі селяни не менше потребують вихованя, як їх дїти; так хто з учителїв потрафить старих повести на добру дорогу, то тим самим і дїтий дістане до школи з лїпшими завдатками характеру.

Остатними часами виринула на Буковинї гадка, порушена — о скілько памятаємо — котримсь товариством учительским, щоби в школах закладати кляси для поправи злих дїтий. Дїти не приходять на сьвіт анї злі анї добрі; а виховане в родинї робить їх такими або сякими. Так коли говорить ся о злих дїтях в школї, то тим самим порушує ся і справу їх вихованя дома. Коли трудно батькови виховати добре троє-четверо дїтий, то очивидно ще труднїйше учителеви виховати 30, 40, або й 80 до 100 дїтий, трудно відовчити їх злих наровів, котрих не відовчили родичі. Замісць же поправити лихо в самім жерелї т. є. в родинї, дехто придумує карні кляси для злих дїтий. В тій справі дістали ми таке письмо від одного учителя:

„Люди не сплять а думають; от і придумав хтось кляси для поправи школярів. З часом найшов ся ще оден, що таку думку похвалив. Два то вже називає ся число. Длятого то не пошкодить поговорити о тих клясах для поправи. В *Буковинї* було вже о тих клясах сказане розумне слово, але я позволю собі ще дещо додати.

Педаґоґіка учить, що для поправи дїтий треба уживати зразу лагіднїйших способів, але коли сї не поможуть, то потім аж острійших. Згадані кляси були би дуже острим способом, длятого і морально небезпечним. Неодного ученика при терпеливости учителя можна би лагіднїйшим способом поправити, але як би була вже така кляса для поправи під боком, то зараз єго дали би туди, нехай не видить розумнїйших і порядніїших дїтий! Поясню декотрими примірами:

Учитель повинен в школї у всїм заховувати строгий порядок, а коли се єму не все удасть ся, то нехай не шукає причини того в злих учениках. Часто буває, що кляса переповнена, і годї на кождого ученика належито уважати, тож не дивно, коли нераз кількох учеників зле учить ся або зле заховує ся. Кляса для поправи зовсїм не поправила би сего лиха. Лучають ся в наших часах і такі випадки, що ученика намовлять до непослуху і до впертости. І в такім разї можна собі порадити, треба лиш уміти розпізнати, що ученик намовлений; а коли собі учитель твердо постановив під жадним услівем нїколи не положити на ученика руки, то певно виграє.

А маєте зіпсованого або до науки лїнивого ученика, то не кажіть єму: Ти наскрізь злий, ти вже пропав. Лїпше промовте лагідно до него: „Я не знав, що ти і добрі сторони маєш, коби ще та одна дала направити ся.“ Обяснїть єму річ (наукову), котрої він не розуміє, докладно, дайте і єму нагоду, щоби і він міг перед другими показати ся, що він також щось знає. Будьте для него прихильними, а побачите, що набере иньшого духа. Не гадайте, що стратили час коло одного ледачого, а занехали велике число добрих учеників, бо обовязок ваш більший супротив занедбаних, як супротив добрих дїтий. Кромі того найдете ще богато иньших способів, коли ви справдїшні педаґоґи а не лиш „зарібники хлїба.“

Не квапте ся учеників богато научити, нехай буде меньше, але докладно, та дбайте і о їх виховане. Робіть все, що наука вихованя позволяє, лиш не віддїлюйте баранів від овець, бо то має наступити, як говорять, аж на кінци сьвіта, а не тепер.“

*

Останні години з житя Юди Іскаріота.

З мови французської — E. Gebhart-a
вольний переклад
Перебендї-Кониського.

I.

Юда зрадницьким чином поцїлував Христа в саду Гефсиманьскому.

Поцїлунок той був поцїлунком на смерть.

Христа взяли під варту і повели, а Юда довго стояв на тім місцї, де він дав своєму учителеві смертельний поцїлунок, і поглядом провадив ватагу вартових, що повела Христа до Єрусалиму.

Шпарко, мовчки рушала ватага та, заброєна списами та голими мечами. Повагом в кервавому осьвітї факелїв і лїхтарів далїла і зникала ота сумна процесия, нарештї зникла, неначе ватага розбишаків нічних. Тодї Юда спокійно обгорнув ся своїм плащем, повернув ся лицем до Єрусалиму і став ждати.

Вже звернуло з опівночи. Блїдий повновидий місяць царственно плив по небу, ледві-ледві рушаючи і своїм ясно-голубоватим сяєвом осьвічував неродючі поля та міські форти, башти і инчі будівлї Єрусалиму.

Чутно було смутний, невиразний, але страшний гомін: він здіймав ся в гору, рушаючи на майдан, де стояв храм Соломонів. В пустелї, за містом, десь пугач пугав. Здоровенний кажан пролетів повз Юду і своїм крилом холодним торкнув його по щоцї. Юда загорнув голову полою плаща і ждав. Потім, раптом зрадїлий, він повернув ся до садової брами, вийшов з свого затїнку і шпарко метнув ся на зустріч чоловікови, який, здавало ся, шукав когось в темряві Гефсиманії. То був старий жид з довгою білою бородою, трохи пригорблений: він обпираючись на цїпок і переступаючи не твердо, наближав ся до Юди. — Се був скарбничий первосьвященників.

Він спинив ся і коли Юда підійшов до його, кинув єму ремінний гаманець. Зараз-же повернув ся і рушив назад, ідучи геть швидче, ніж підходив до Юди.

— Собацї шолудивому — і тому ласкавійш кидають кістку, — промурмотїв Юда і знявши з землї гаманець, струснув його з легенька і усьміхнув ся. Гаманець подав з себе брязкіт, приємний задля вуха; він був великий, — знати, що не порожний... Юда бігцем покинув сад, вийшовши на простір, став проти місяця, розшморгнув гаманець і зазирнув до його в середину. Леск срібла під першу хвилину осліпив був йому очи. Юда поморгав трошки віями і не дляючи часу, взяв ся раховати гроші: висипавши гроші на полу, він кожну монету клав на долоню правші, і злегенька трусив її, вгадуючи вагу; потім спинив ся біля однїєї монети, на якій трохи притер ся вже образ цїсаря. Довго і неспокійно роздивляв ся він ту монету і потім мовив собі на думцї:

— Се Авґуст, небіжчик цїсар; я більш даю ваги инчим монетам. Он — Тиверієві дак зовсїм новенькі... Рабіни справили свою обіцянку... Добре!...

З сим словом він сховав гаманець за пояс і рушив до Єрусалиму. На души у себе він почував легко; він уважав себе щасливим. А щоб більше ще заспокоїти себе, він в души своїй зворушив споминки про спокусливі усовіщування його Каяфою в той вечір, коли вони єднали ся так ганебно.. Адже-ж він — Юда — видав того пророка, що віщовав погибель закону, що Мойсїя зневажав; він видав фальшивого царя ізраїльського, видав того лже-Мессію, що виганяв крамарів з Соломонового храму, що перед людьми заможними зачиняв двері в царство небесне: значить, він тихенький собі Іскаріот добре прислужив ся, він так славно помстив ся за Бога, за Давида, за Рим. І от того саме дня, коли сонце осьвітить Христові страждання, тодї — сущий народ Божий: левіти, садукеї, книжники фарисеї та Пилат, отой піндючний намістник цїсаря, в особі його — Іскаріота — витатимуть справника великого дїла!

— Йменння моє, — гадав собі Юда — житиме до віку вічного, отак як живуть йменння Якова, Данила, Ілї....

II.

От вже прийшов Юда до міста: хмуре воно, нїма тиша. Юда гадав, що тієї саме години Христос стоїть на опитї перед Каяфою, і пійшов до двірця первосьвященника. З далеки йому видко було сьвітло в вікнах двірця; він бачив, що по террасах двірця сновигають назад і на-

Так пише руский учитель з власного досьвіду.

Звідки взяла ся на Буковині та рада, щоб закладати карні кляси? Ще вправді сеї справи нїхто серіозно не бере, однак легко може бути, що єї станут розбирати. Треба-ж знати, звідки она взяла ся. Ся рада зайшла до нас з заходу.

Виховане молодїжи — то справа незвичайно важна! Яке виховане, така вартість обивателїв, така вартість суспільности. Хто пригляне ся нинїшним відносинам суспільности уважно, той побачить з болем, що самолюбство одиниць виперло чисту і некористолюбну любов ближнього; замісць спокійної і згідної працї для загального добра бачить ся між людьми немилосерну „борбу о житє“, таку як в природї. Ту борбу між людьми деякі фільозофи уважають неминучою; та потїхи з того оправдуваня єї зовсїм мало. Тілько проступків, злочинів і самоубійств, навіть між дїтьми, нїколи не було, як тепер є.

Ті смутні обяви морального упадку суспільностий, котрі потверджує цифрами кримінальна статистика, є справдї страшні і вже тепер у всїх краях починають застановляти ся над причинами упадку і над способами, як єму зарадити. В письмах педаґоґічних і посьвячених справам суспільним, на межинародних конґресах педаґоґічних, економічних і криміналїстичних нараджують ся над сею справою, але покищо ще єї не вияснили, причини злого не відкрили і лїку не найшли.

Часто говорять, що теперішна школа причиняє ся до погіршеня відносин; устрій має мати лихий, злі дїти псують добрих і т. п. Другі кажуть, що тілько школа виратує будучі поколїня. Обі ті гадки мильні, хоч в обидвох є троха правди. Сама школа молодїжи не виховає, єї ще мусить підперти родина, церков, суспільність і держава. Сама школа молодїжи не зіпсує, бо хоч то правда, що злі дїти псують добрих, але і то правда, що як в дитинї є з дому відпорна моральна сила, то злі приклади єї не зіпсують.

Французкі ґазети тепер дуже займають ся припадками злочинів і самоубійств поміж молодїжию і з тої нагоди пишуть про виховане єї та загальний моральний упадок. Ми не будемо запускати ся в розбір причин сего упадку і у нас — а причини подає Француз Тард такі: погіршене відносин суспільних, брак релїґійности, за великі потреби житя і бажане як найбільшої вигоди, піяньство, злі приклади — лише зазначимо, що з тих причин духовеньство на заходї старає ся дістати школу в свої руки, иньші радять карні кляси і т. п. В Галичинї деякі Русини вже також пробомкують про клерикальні школи, забуваючи притім, що через то ми стратили би в Галичинї школи до великого числа кацапского духовеньства, а на Буковинї до волоского — і школа стала би в такім випадку правдивим нещастєм для народу руского. Та чей до того не прийде.

А на то лихо, яке бачимо і між молодїжию нашою, рада і так найде ся: усуньмо причини лиха, а оно само пропаде. Поведїм виховане родин по християньски, то не буде й дїтий таких, що для них думають тепер закладати Сибір в школї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 17-го цьвітня 1897.

Працьовитість нашого цїсаря. Про нашого цїсаря пише от що одна анґлїйска часопись: „Єсть оден монарх в Европі, котрий не має нїколи сьвята — се є цїсар австрийский. Цїсар Франц-Йосиф не має нїколи відпочинку. В ранцї і вечер сповняє він численні обовязки свого високого достоїньства, а до того з полїтичними справами і управою своєї великої держави має немало клопоту. Се тим дивнїйше, що цїсар австрийский володїє над досить живими і рухливими народами. Нема може веселїйшої столицї в Европі, як Віденъ, не згадуючи вже про легкодушних мешканцїв Пешту. Однак монарх не перняв ся зовсїм легкостию жадної із своїх столиць, а сповняє ревно і невсипучо трудну задачу володаря такої великої машини, якою є австрийско-угорска монархія, заселена ріжнородними народами. Єсть межи єго підданими деякі ворохобники і завадияки, що бажають неможливих річий і ставлять домаганя, яких не можна здїйснити. Однак они не можуть спинити трудолюбивости свого володаря, котрий безнастанно дбає про те, щоби всякі суперечки успокоїти, а пристрасти усмирити. Коли иньші володарі єго відвідують, веде їх наш цїсар на маневри, котрими так любує ся, хоч може нї оден монарх не дбає так пильно о удержане спокою в Европі, як цїсар Франц-Йосиф.“ Не треба забувати, що наш цїсар почав уже 67. рік житя а вже 49. рік володїє австрийско-угорскою державою, а мимо свого віку все неструджений, все при роботї і все точний в своїх обовязках.

Вдови по державних урядниках збирають в цїлій Австриї підписи на петицию, щоби підвисшено їм пенсию відповідно до нової підвижки пенсий державних урядників. В Чернівцях переняли на себе збиране підписів п. Каролїна Ґрабовецка улиця Франца ч. 8. і п. Ольга Ґріґоровічева ул. Шкільна ч. 11.

Чи бє, чи цїлує руку? Пос. Окуневский в радї державній в своїй річи з 7 цьвітня сказав межи иньшими: „Коли Мазур дістане по лици від американьского фермера, то віддасть єму пощечину, У нас дїє ся инакше. Як Русин дістане в лице від кого, то ще поцїлує єго в руку“. Ту характеристику руского селянина відпер пос. Охримович, заявивши таке: „Сей суд пос. Окуневского о рускім хлопі мушу спростувати і рішучо відперти. Руский селянин чоловік спокійний, не бє нїкого по лици, хиба що підустять єго до того звісні „приятелї люду“ (Веселість. Дуже добре!). Однакож він і не дає ся бити по лици, і має загальне поважане в краю. Думаю, що за той непочестний осуд селянин руский не буде вдячний п. послови. Може бути, що в околицях д-ра Окуневского він хлопів так витресував, що они за удар в лице цїлують єго по руках. (Веселість). Я однакож не радив би єму прийти до Дрогобича і там пробувати бити хлопів по лици. Там переконав би ся др. Окуневский, що хлопи не цїлували би єго по руках“. (Велика радість).“ Пусте балакане одного і другого посла. Наші селяни вміють і бити і цїлувати, незгірше Мазурів.

перед тїнї. На першому дворі Каяфи полумів червоноватий сьвіт, а на вулицї було нїмо, наче в пустелї. Засьпівали перші півнї.

— Затого вже й сьвітати-ме, — мовив Юда собі на думцї і підійшов до брами. Серед двору палало вогнище. Сдин з дванадцяти апостолів — Петро сидїв біля вогню на ослонї, грів руки, розмовляючи з молодою служанкою. Здавало ся, що він вельми збентежений і дуже нещасний: він говорив голосно і мовив до своєї розмовницї:

— Нї! присягаю ся тобі, — що нї! Я сього чоловіка зовсїм не знаю і нїколи не бачив.

Засьпівали другі півнї.

Дївчина пішла собі. Апостол Петро замовк і потонув в думках скорботних. Засмучений — зажурений він не помітив, як Юда підійшов до вогню...

А з преториї Каяфи чутно було глухий гомін. Часом гомін той стихав і находила тиша нїма; часом знов чутно було то гнївливий, зневажливий голос, то серіозну бесїду лагідну, — і вона примушувала рибалку з Галилеї тремтїти і плакати, буцїм дитина та, сподїваючись, що на дворі біля вогнища він тільки сам і більш нїкого нема...

Тим часом просьпівали третї півнї.

Петро здрігнув, жахливо скрикнув, підвів голову і встав. І от — два апостоли — один відступник, другий зрадник, — опинили ся один з одним віч-на-віч... Петрів погляд був такий жахливий, він так рішуче вхопив рукою за свій меч, що Юда з переляку аж затрусив ся і швидче рушив назад до брами двірця первосьвященика.

Довго він тиняв ся навкруги храму, бо браму відмикали лишень зі сходом сонця. Він бажав тепереньки-ж обібрати собі на окільних галереях храму зручне місце, де-б йому сїсти крамарювати золотом. Вже-ж пак рабіни дадуть йому таке місце! і небавом тодї прекрасні монети Єгипту, Греків, Італїї, Азиї плинути-муть поміж його пучок! О! тогдї він глумити-меть ся з усїх отих голодних волюцюг, що переняли ся коханєм до вбожества та до каяття; кпитити-ме з усїх своїх колишнїх товаришів-злидарів; з учнїв того чоловіка, який повинен вмерти...

Кільки левітів під доглядом рабіна вже почали відчиняти ґратки при храмі. Юда підійшов до них певною ходою людини, що входить до власної господи, усьміхаючись з привітним движком руки. Але-ж рабін насупив брови, протяг руку і загородив йому путь.

— Спинись і рушай назад! Нечистій істотї закон забороняє входити до сьвячених сїней! Геть! Сю ніч тобі віддали трийцять срібляників — платню за кров: працю твою заплачено. Геть же, — а то інакше я прожену тебе наче того перелюбника, ідолопоклонника, поганина, наче душогуба того!...

III.

Юда рушив від храму і пішов до Пилатового суду. Римляне приймуть його ласкавійш за рабінів; вони навіть заступлять ся за його проти підступів синаґоґи. Отсї — от рабіни фанатики; його за них просто жаль бере. Він, відає що поколїня Левія і нинї так само, як і за часів Мойсїя бє поклони перед золотим телям. От коли вони побачать, що Іскаріот — намістників клїєнт — обсипаний ласками цїсаря, нажив собі великих достатків; що в коморах у його аж трещать тканини золоті та шовкові: слонова кість, самоцьвіти дорогоцїнні, та пахощі з Азиї; коли побачать як він все те добро продавати-ме за великі гроші в Рим, о! тодї вони шановати-муть його; влещувати-муть йому; щодня перед ногами його курити-муть фіміямом, накраденим їми у свого Єгови!

Радїючи з отаких своїх мрій гордовитих та невситимих, Юда цїлу дорогу задирливим поглядом відповідав на зневажну цїкавість синаґоґських книжників та фарисеїв, що здалеки пальцями на його показували, а наближаючись, огидливо збочували від його тїни, немов би від чогось нечистого.

Він почув гомін великого натовпу; гомін той потяг його до себе; він прискорив ходу і ось на повороті вулицї опинив ся перед жахливою подїєю!

Біля Пилатового двірця стояв величезний натовп розгнузданної черні з Єрусалиму та з Юдеї: злодїї, повії, розбишаки, душогуби, кривоприсяжники і всякі инчі злочинцї. Повиривавшись з своїх темрявих закутків, вони гуркотїли в мури двірця Пилатового: очи їх палали... Простягуючи руки до проконсула, натовп гукав:

— Варраву! Варраву! Варраву визволи! Посеред галереї, оздобленої важенними стовпами з порфіру, стояв Пилат, а навкруги його — його поїзжане та головні рабіни. Пилат був без шапки; в білій тозї. Він кидав в натовп словами; Юда стояв геть і йому не можна було розчути, що говорив Пилат. Кожного разу, скоро Пилат починав говорити, гукане отієї наволочі жахливої все більшало:

— „Варраву! Варраву!“

Юда протер ся в натовп. Там він стрів ся з друзяками, що кланяли ся до його. Душогуби

Практичний курс в краєвій школї гончарскій в Коломиї. В Коломиї 1. мая розпочинає ся практичний курс, в цїли достарченя фабрикам дренів, дахівок а цегольням приспособити фахових робітників. Кандидат має виказати ся сьвідоцтвом, що є гончарским челядником або робітником цегольнї, фабрики дренів або дахівок, Наука відбуває ся безплатно і треває один місяць. Практиканти удержують ся власним коштом. Зголошувати ся треба до краєвої дирекциї школи гончарскої в Коломиї.

Робітницке сьвято дня першого мая стрітило важну перешкоду зі сторони правительства, що держить ся того самого погляду, що і тамтого року, і обіжником казало вже тепер поучити о тім робітників, занятих при державних заводах. Першого мая не звільнять від служби жадного робітника, а хто би самовільно опустив роботу, против того поступлять з цїлою строгостию закона, взглядно службових приписів.

Глухонїмого сьвященика мають в парохії Бергометї над Серетом. Прийшов до тої щиро-рускої парохії на сотрудника Волох о. Баєцан, що не уміє анї в зуб по руски — тож він для парохіян мов би глухонїмий, бо анї він їх не розуміє, анї они єго не можуть розуміти.

Театральне товариство міста Чернівцїв узискало від ради міста підвижку субвенциї на 1000 зр. і кошта заведеня електричного сьвітла в театральнім будинку в сумі 1500 зр. переняло місто також на себе.

Шкідливість воальок. Др. Воод оголосив в однїй американьскій, лїкарскій часописи добутки своїх студий над шкідливостию воальок, яких уживають панї для забезпеченя твари від вітру і пороху, а найчастїйше для пустої претенсиональности. Др. Воод зібрав кільканайцять типових воальок і зробив з ними цїлий ряд дослїдів, щоби означити в якій степени они впливають шкідливо на очи. Тим способом прийшов він до ось-як вислїдів: 1. Кожда воалька ослабляч більше, або менче спосібність розріжняти предмети так на дальше як і на близше віддалене, 2. Найбільше шкідливими суть воальки, з них. 3. При гладких воальках, без взорів, терпить око тим більше чим густїйша воалька. 4. В кождім разї сїтка з поєдинчих ниток мучить далеко менче очи, нїж сїтка з подвійних ниток. 5. Найменче шкідливими суть ще воальки гладкі, без крапок, без узорів з великими очками, сплетені з поєдинчих ниток.

Завзяті адвокати. Перед окружним судом в Надьгальмад на Угорщинї стала ся така небувала пригода. Оборонцї двох противних сторін, адвокати Стеф. Роман з Надьгальмад і Ів. Елїй з Загреба поперечили ся в обороні своїх клієнтів, побили ся пястуками і палицями, а вкінци Роман вимірив до свого противника з револьвера, та на щастє перешкоджено єму в вистрілї. І все те стало ся в судовій сали.

Переворот в археольоґії. Париский науковий сьвіт занепокоїв ся дуже найновійшим відкритєм знаменитого хеміка, бувшого мінїстра Бертельота. Доси всї археольоґи були переконані, що по камяній добі наступила бронзова. В тім переконаню утвердили їх численні бронзові відкопи, яких так много посїдає париский Лювр. Аж от тверде се переконанє починає хитати ся. Бертельот, піддавши хемічній аналїзї металеві кусники з кількох асирийских посудин, що мали походити з часу 4000 лїт перед Христом, переконав ся, що ті посудини з бронзової доби споруджені з чистої міди. Доси без хемічної аналїзи неможливо було означити, з якого материялу споруджена та посуда; тим то і вважали єї за бронзову. Результат дослїдів Бертельота так занепокоїв учених археольоґів, що они домагають ся тепер такої самої ревізиї і иньших псевдобронзових річий з Лювру. Анґлїйскі і нїмецкі археольоґічні музеї вислали до Парижа специяльних делеґатів, що мають на місци пересьвідчитись о тім важнім відкритю, котре без сумнїву зробить переворот в археольоґії,

Неосторожність матери мало що не стала нещастєм для дитини. Жінка стражника огневого Мороша в Чернівцях запхала іглу в кафтаник на грудях, як се звичайно люблять робити жінки і взяла дитину на руки. З нестощів зачала притискати $1^1/_2$ лїтну дитину до себе і нараз запхала їй цїлу іглу в животик. Доперва прикликаний міський фізик др. Ремер зручною операциєю витягнув іглу і спас дитину від смерти.

Голосний процес закінчив ся сего тижня у Відни. З початку січня с. р. заколов реставратор Леопольд Нездиба, звідника своєї жінки, робітника Фердинанда Мамесберґера. Жінка Нездиби разом з Мамесберґером знущали ся над чоловіком і грозили єму, що віддадуть єго до дому божевільних. То було причиною, що Нездиба допустив ся убийства. По переведеній розправі увільнила лава судиїв присяжних одноголосно убийника.

Біблїйне товариство в Анґлїї від року 1808 до тепер розширило 163.842,530 екземплярів біблїї. Друкованєм тих книг занимають ся головно друкарнї в Оксфордї, Кембріджи і королївска друкарня. В Оксфордї друкують ся біблїї вже більше, як 300 лїт (перша біблїя видана в р. 1569). Се одинока в сьвітї друкарня, що може видрукувати біблїю в якій хто хоче мові, старинній або новітній. До сеї пори друкували ся в Оксфордї біблїї на 320 ріжних мовах. Біблїйне товариство розпоряджає дуже богатою збіркою біблїй, а між ними є дуже цїнні екземплярі, біблїї королїв і королевих з їх підписами. Для нас, Русинів не від річи буде знати, що хотяй вже Неґри, Індийцї і иньші дикі племена мають біблїю на своїй мові, то ми ще доси не маємо біблїї, друкованої в нашій народній бесїдї. А сьвященики чванять ся, що богато зробили...

Що може злість. Перед судом присяжних в Падерборнї, в Нїмеччинї, розбирано справу аптикарского ученика Шульто з Лїпштадту, що розгнїваний на аптикаря за вимовленє місця, вмішав 200 ґрамів стрихнїни до ріжних лїків, відтак підпалив лябораторию аптикарску, загрозив провізорови смертию, побив тяжким зелїзним ключем аптикаря і єго жінку, а вкінци випив сам кілька ріжних отруй. Єго завезено до шпиталя, де лїкарі пересьвідчили ся, що отруї нїчого єму не пошкодили, бо одна нищила силу другої. Позаяк признав ся, що затроїв різні лїки, замкнула полїция зараз аптику і знищила всї лїки та тим способом уратували житє соткам людий, що могли були лїками потруїтись. Шультого засуджено на 1 рік і 3 місяцї вязницї.

Поклади камінної соли, дуже богатї, відкрито в Сланацу, повіта крупского, в Боснї. Правительство має зараз приступити до уладженя там копальнї. Місцеві селяни говорять, що там вже в дуже давних часах були копальнї соли.

Жидівский добродїй, дрогобицкий нафтяр Мойсей Ґартенберґ заявив тамошній жидівскій громадї, що він з нагоди 50-лїтного ювилея пановання цїсаря власним коштом вибудує в Дрогобичи жидівский шпиталь і віддасть єго громадї на власність. Будова того шпиталя розпічне ся в сїм роцї, щоби отворенє єго могло наступити вже в роцї 1898. Ґертенберґ 1888 р. з нагоди 40-лїтного ювилея пановання цїсаря фундував в Дрогобичи дім для старцїв коштом сто тисяч зр.

Незнаного трупа, що єго найшли на горі Цецїнї, пізнала Францїшка Рот, замешкала в Рошу. Єї чоловік пішов був з дому перед кількома тижнями і мав при собі більшу суму гроший. В найденім трупі пізнала Ротова свого чоловіка. Полїция слїдить за дальшими познаками, бо підозрінє убійства чим раз правдоподібнїйше.

З біди прийшов до маєтку старенький градобур Рудольф Фальб в Берлїнї, що нам через тілько лїт пророкував погоду чи слоту та критичні днї і конець сьвіта. Недавно тому захорував Фальб і єго жінка зійшла до такої біди, що мусїла відкликати ся до публичної добродїйности. Але видко, що Фальб має симпатиї в широких кругах, бо в короткім часї наплило складок на суму 75.214 марок. Комітет, що занимав ся збиранєм тих гроший, передав як раз в дни 60 уродин Фальба 40.000 марок для єго жени і дїтий, а решту капіталу і всї процента для него самого.

та повії витали його. Він товпив ся далї і дістав ся до самого порога двірця. Тут почув він, що котить ся і всїма сторонами обхватує, обгортує страшенна хвиля загальної злости лютої. З тисячів грудей вилїтав один той самий крик, крик жахливий:

— Роспни Його! роспни Його!

Здивований і зажурений Пилат пішов до преториї; за ним рушили і поїзжане його. На галереї лишив ся сам тільки молодий центуріон. Він стояв між товпами і спостерегав натовп. А перед його законник старий, благородно-постатний тремтливо розгортував книгу великих пророків і, з якоюсь чудною тревогою, читав її. Розярене натовпу зпроквола втихомирило ся; натовп невиразно почував, що там, в серединї двірця справляєть ся суворе дїло.

Аж ось рабін помітив апостола в червоному плащі: і нишком промовив кільки слів до центуріона, а сей і собі скинув очи на Іскаріота. На тварі у його виразно пробила ся огидливість і він швидко пішов.

Тодї повачом і торжественно відчинили ся важкі двері, оздоблені бронзою. Знову вийшов Пилат і став перед порфировими стовпами. Скоро натовп побачив Пилата, улицю опановала нїма, мертва тиша. Через напів темні сїни жовнїри, піддержуючи під плечі, вели перед лице ізбранного Богом народа — Ісуса. Христос хитав ся: лице Його було полите кервовими слїзми; на голові вінок з терну, в руцї патериця; до грудей привязано Йому вузлом пурпуровий клапіть.

Здивований натовп мовчки нїмо дивив ся на окрівавленуману, що наближала ся. Юда — перенятий жахом — підвернув ся. Пилат нагнув ся трохи наперед; рукою, на якій блищав перстень з печаткою задля цїсарських наказів, — вказав на Ісуса і гучним голосом промовив:

— От — чоловік!

На те знов залунав жахливий крик, чернї крик ще більш лютий і озьвірений:

— Роспни Його! роспни Його!

Дехто з жіноцтва ридма заголосив.

Один біснуватий, обнявши статую Тиверия, голосив:

— Горе Йому! горе Єрусалиму! Горе Богові! Горе минї!

Центуріон на чолї проконсулових вартових, маючи на перевязї спис, по ґрубіянськи розігнав натовп і прочистив дорогу під скорботну процесию. Юда ховав ся за своїма сусїдами, щоб не стрітись очима з Ісусом; але один з Пилатових воїнів глезонув його мечем і мовив до його:

— А тобі чого тут треба? хиба прийшов єси знущати ся з страждань пророка жидівського? Чи може своєю притомностею бажаєш зневажати величність Риму? Наші боги гидують зрадниками. Геть же звідсїля! Шукай собі — де небудь такого захистку самітного, деб тобі можна було заховати свою неславу огидливу!

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 17-го цьвітня 1897 року.

Відень. Цїсар затвердив вибір др. Люеґера на бурмістра Відня. Заприсяженє відбуде ся дня 20-го цьвітня.

Канеа. Австрийско-угорскі торпедові судна „Шпербер“ „Штар“ „Креге“ гонили підчас їзди межи Селїно а Кісамо грецкі лоди, що хотїли переплисти через бльоковану територию. Інсурґенти почали стріляти з рушниць на австрийску залогу а вона відповіла так само вистрілами. — В околицї Канеї прийшло межи Турками а Греками до поважної борби, в якій згинуло сїм осіб а дві особи ранені.

Не залишіть прочитати!

Заснована в р. 1885-ім.

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. паньска ч. 16.

Виготовляє убраня мужескі після найновійшого крою за ціну як найдешевшу.

Замовленя з провінциї виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Літні плащі (іберцітери) від 14 зр. в гору.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто під назвою **Ріхтера Liniment з котвицею** і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомленя

(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Руским церквам і братствам церковним поручаю:

Сьвітло церковне в великім виборі від $^1/_4$ фунта до 2 фунт. першої і другої якости, сьвітло столове і до павуків, віск чистий пчільний на сьвітло, сьвітло з білого воску ріжної величини і грубости. Кадила: мішане, королївске, ладан і смирна.

НА СЬВЯТА!

Мука, славні дріжджі віденьскі Мавтнера, овочі полудневі і коріня в найлучшім роді і як найдешевші.

Природні вина від 40 кр. до 5 зр. за фляшку, на міру природне столове по 48 кр. і 60 кр. за літру.

Поручаю мою ново-заложену руску торговлю ласкавій памяти і опіцї остаюсь

з глубоким поважанем

ІГНАТІЙ ВЛАСЮК,

Чернівцї ул. Паньска ч. 35.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелїзничій (Banhofstrasse) ч. 26.

Учительки, Німкинї, або Русинки, що вміє добре по німецки, до двох панночок з 5. і 6. кляси виділової, пошукує о. Омелян Глїбовицкий, гр. кат. парох в Циганах, о. п. Лосяч.

Із Найвисшого приказу

Єго цїс. і кор. Апостольского Величества

устроює ц. к. дирекция льотерийних доходів

XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРИЮ,

з котрої чистий дохід присьвятить ся

ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на

„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“

в Чернівцях.

Ся льотерия обнимає 7816 виграних в готівцї,

поділених на

148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слїдуючими

в загальній скількости

165.000 корон в золотї та **100.950** зр. риньских а. в.

Тягненє послїдує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.

Оден льос стоїть 2 зл. риньских а. в.

Льоси продає і адміністрация „Буковини.“

Льоси можна купити і в ц. к. льотерийних урядах, у всїх льотерийних коллектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, почтових і телеґрафічних, в конторах виміни, в урядах стаций желїзничих і др.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипльомом ц. к. міністерства торговлї.

Краєве товариство ткацке

„PRZĄDKA“

(ПРЯХА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публицї свого виробу чисто льняні звістні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКІ

від найгрубших до найтоньших веб і **біле столове** о взорі кістковім і адамашковім;

також доставляє материялів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеґраф і стация зелїзнича в місци).

Прібки і цїнники на жаданє оплатно і відворотною почтою. (15—52)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.